

Извјештај о квалитету за статистичко истраживање Истраживање и развој, 2017.

Извјештај припремила: Долорес Пеулић
Датум објављивања: 08.02.2019.

САДРЖАЈ

1	УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД.....	5
1.1	Намјена истраживања.....	5
1.2	Правни основ и одговорност статистичких институција.....	5
1.3	Коришћене класификације.....	5
1.4	Извјештајна јединица.....	5
1.5	Статистичка јединица посматрања.....	5
1.6	Покривеност и обухват.....	5
1.7	Статистички концепти и дефиниције.....	6
2	РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА.....	8
2.1	Корисници података статистичког истраживања.....	8
2.1.1	<i>Кључни корисници података из статистичког истраживања</i>	8
2.1.2	<i>Процјена корисничких потреба</i>	8
2.1.3	<i>Мјерење перцепције и задовољства корисника</i>	8
2.2	Комплетност података.....	9
2.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)</i>	9
3	ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ.....	10
3.1	Узорачка грешка.....	10
3.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1)</i>	10
3.1.2	<i>Активности за смањење узорачких грешака</i>	10
3.2	Неузорачке грешке.....	10
3.2.1	<i>Неузорачке грешке - Грешке обухвата</i>	10
3.2.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)</i>	10
3.2.1.2	<i>Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3)</i>	10
3.2.1.3	<i>Грешка недовољног обухвата</i>	10
3.2.1.4	<i>Мјере за смањење грешака обухвата</i>	10
3.2.2	<i>Неузорачке грешке - Грешке мјерења</i>	11
3.2.2.1	<i>Разлози за настанак грешака мјерења</i>	11
3.2.2.2	<i>Мјере за смањење броја грешака мјерења</i>	11
3.2.3	<i>Неузорачке грешке - Грешке неодговора</i>	11
3.2.3.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4)</i>	11
3.2.3.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5)</i>	11
3.2.3.3	<i>Поступци у случају неодговора</i>	11
3.2.3.4	<i>Поступци за смањење стопе неодговора</i>	11
3.2.4	<i>Ревизије</i>	12
3.2.4.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6)</i>	12
3.2.5	<i>Импутација</i>	12
3.2.5.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7)</i>	12
4	ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА.....	12
4.1	Правовременост објављивања.....	12
4.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)</i>	12
4.1.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)</i>	12
4.2	Тачност објављивања.....	12
4.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3)</i>	12
4.3	Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности.....	13
5	УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ.....	13
5.1	Усклађеност.....	13
5.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (CH1)</i>	13
5.1.2	<i>Разлози за већа одступања</i>	13
5.2	Упоредивост.....	13
5.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (CC1)</i>	13
5.2.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (CC2)</i>	13
5.2.3	<i>Прекиди у временским серијама</i>	13

5.3	Географска упоредивост.....	13
5.3.1	<i>Упоредивост с осталим чланицама Европског статистичког система</i>	13
6	ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ.....	13
6.1	Саопштења у којима се објављују подаци	13
6.2	Публикације у којима се објављују подаци	14
6.3	Онлајн база података	14
6.4	Пристап микроподацима	14
6.5	Доступност методолошке документације	14
6.6	Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата	14
6.7	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (АС1)	14
6.8	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (АС2).....	14
6.9	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (АС3)	14
7	ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА	14
7.1	Трошкови провођења статистичког истраживања	14
7.2	Оптерећеност давалаца података	15
7.3	Мјере за смањивање трошкова и оптерећености.....	15
8	ПОВЈЕРЉИВОСТ	15
8.1	Повјерљивост - политика	15
8.2	Повјерљивост – поступање са подацима	15
9	СТАТИСТИЧКА ОБРАДА	15
9.1	Извор података	15
9.2	Учесталост прикупљања података	15
9.3	Прикупљање података	15
9.4	Валидација података	16
9.5	Компилација података	16
9.6	Прилагођавања.....	16
9.6.1	<i>Сезонско прилагођавање</i>	16

1 УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД

1.1 Намјена истраживања

Намјена статистичког истраживања о истраживању и развоју у Републици Српској је добити податке о броју организација које се баве истраживањем и развојем, запосленима и ангажованима на пословима истраживања и развоја, утрошеним финансијским средствима за истраживање и развој и резултатима научноистраживачког рада. Подаци се не објављују као индивидуални, већ агрегирани за ниво Републике.

Републички завод за статистику РС статистичку активност „Истраживање и развој“ проводи од 2009. године. Истраживање се проводи сваке године.

1.2 Правни основ и одговорност статистичких институција

Статистичко истраживање Истраживање и развој у Републици Српској проводи се на основу Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03), Статистичког програма Републике Српске за период 2013-2017. година, важећег годишњег Плана рада Републичког завода за статистику и Закона о научноистраживачкој дјелатности и технолошком развоју („Службени гласник Републике Српске“, број 6/12 и 33/14).

1.3 Коришћене класификације

Подаци о истраживању и развоју прикупљају се, обрађују и исказују према Класификацији дјелатности КДБиХ 2010 која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev 2, Правилнику о научним и умјетничким областима, пољима и ужим областима (Службени гласник Републике Српске бр. 22/09) и Правилнику о измјени Правилника о научним областима, пољима и ужим областима (Службени гласник Републике Српске бр. 27/10) и Номенклатуре за анализу и поређење научних програма и буџета и поређење између Номенклатуре 2007 и Номенклатуре 1992 (*Nomenclature for the analysis and comparison of scientific programmes and budgets 2007 and Comparison between NABS 2007 and NABS 1992*).

1.4 Извјештајна јединица

Извјештајне јединице за прикупљање података о истраживању су сви пословни субјекти у Републици Српској који су обављали дјелатност истраживања и развоја.

1.5 Статистичка јединица посматрања

Јединице посматрања су организације које се баве истраживањем и развојем у пословном сектору, високом образовању, сектору непрофитних организација (удружења) и државном сектору.

1.6 Покривеност и обухват

Статистичким истраживањем „Истраживање и развој“ обухваћени су пословни субјекти у Републици Српској који обављају дјелатност истраживања и развоја.

Обухват је један од основних проблема овог истраживања, у свијету и код нас, посебно када је у питању сагледавање и исказивање истраживачко-развојних активности у пословном сектору, тако да се обухватају све јединице за које се зна или се претпоставља да се баве истраживањем и развојем. Обухват се креира на основу података статистике националних рачуна, статистике рада, структурних

пословних статистика, статистике иновативних активности предузећа и регистра научноистраживачких организација Министарства науке и технологије РС.

1.7 Статистички концепти и дефиниције

Методологија за провођење истраживања је усклађена са међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у приручнику Фраскати (*The Measurement of Scientific and Technological Activities – Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development – Frascati Manual, 2002 и 2007; издавач: OECD*).

Термини који се најчешће користе када се говори о научном и технолошком развоју су „наука и технолошки развој“, али и „научноистраживачки и истраживачко-развојни рад“, односно на бази англосаксонске литературе „истраживање и развој“ (Research and Development – R&D) или само „наука, технологија и иновације“ (Science, Technology and Innovation – STI).

Ради избјегавања могућих нејасноћа, али и због потреба поређења са ситуацијом у свијету и употребе уобичајене терминологије која се користи у различитим извјештајима UNESCO-а, OECD-а, EUROSTAT-а и других сличних организација, сматраће се да: развој науке подразумијева развој научноистраживачке дјелатности; технолошки развој подразумијева, великим дијелом, развој истраживачко-развојне дјелатности; развој технологије, односно израз „истраживање и развој“ (ИР) на одређени начин представља синоним „научном и технолошком развоју“ и скраћеница „ИР“ одговара скраћеници „R&D“.

Научна истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових научних сазнања и повећања свеукупног људског знања. Научним истраживањима се сматрају основна и примијењена истраживања.

Основна (фундаментална, базична) истраживања обухватају она истраживања која повећавају општи фонд научних чињеница и знања и која одређују нова подручја људског знања и спознаја, али која немају или не морају имати директну практичну примјену добијених резултата. Основна истраживања откривају појаве, процесе, узрочно-посљедичне везе и законитости у природи, друштву и људском мишљењу, и то, прије свега, ради унапређења људског знања и стварања базичног знања, која даље служе као основа за примијењена и развојна истраживања и она немају директне комерцијалне циљеве.

Примијењена (апликативна) истраживања су теоријски или експериментални рад који се предузима ради стицања нових знања, а који је усмјерен на рјешавање неког практичног задатка, односно остварење неког практичног циља. Примијењена истраживања проширују и продубљују постојећа знања ради рјешавања одређених проблема. Она се предузимају или ради испитивања могуће примјене резултата фундаменталних истраживања или утврђивања нових метода или поступака за постизање унапријед одређеног циља. Примијењена истраживања су, према томе, усмјерена на откривање нових научних знања, примјену тих знања у сврху реализације одређених комерцијалних циљева.

Развојна (стручна) истраживања, односно експериментални развој је систематски рад, утемељен на знањима стеченим основним или примијењеним истраживањима, односно практичном искуству, које је, прије свега, усмјерено на увођење нових или знатно побољшање постојећих поступака, производа и услуга. То су сви поступци који се јављају између изума и производње: експериментисања на цртежу и развој прототипова, експерименти, пилот-пројекти, модели, нова рјешења. Ова истраживања имају изразито практични циљ, њихово основно обилежје је јасна намјена, те директна и брзо постигнута корист у неком уском подручју. Развојна истраживања се још називају и технолошка усавршавања.

Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност којом се примјеном научних метода стичу нове научне спознаје, односно стваралачки користи постојеће знање за нове примјене. То је стваралачки рад на освајању нових знања, а циљ му је подизање општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвено-економског развоја. Научноистраживачким радом се баве научници и истраживачи који су изабрани у одговарајућа научна, научно-наставна и истраживачка звања.

Према Фраскати приручнику сектори којима припадају извјештајне јединице, одређују се према економској активности у којој се реализује истраживачко-развојни рад. Дефиниције сектора се углавном заснивају на Систему националних рачуна (SNA), с тим што се сектор високог образовања посматра као одвојени сектор, док су домаћинства спојена са непрофитним сектором. Одлучујући критеријум за разврставање у поједини сектор је већински извор средстава којима се финансира дата извјештајна јединица.

Пословни сектор обухвата предузећа (привредне субјекте) и организације чија је примарна активност тржишна производња робе и услуга и њихова продаја по економски значајним цијенама, као и истраживачко-развојне јединице у саставу предузећа.

Високо образовање обухвата универзитете са јединицама у саставу, факултетима, академијама и научно-истраживачким институтима, без обзира на изворе финансирања и правни статус. Овом сектору припадају и истраживачки институти и клинике који су под непосредном контролом или управом високошколске организације.

Државни сектор обухвата организације, службе и друга тијела, осим високог образовања, која друштву пружају оне бесплатне заједничке услуге које се по тржишним условима не би могле обезбиједити, а представљају израз економске и социјалне политике друштва; према дефиницији, овај сектор обухвата активности администрације, одбране и регулисања јавног реда; здравство, образовање, културу, рекреацију и друге друштвене услуге.

Сектор непрофитних организација обухвата нетржишне приватне непрофитне организације које домаћинствима пружају услуге без наплате или по ниској цени, ове организације могу бити основане од стране удружења грађана ради обезбјеђивања робе и услуга за чланове удружења или ради опште сврхе.

Истраживачи су стручњаци ангажовани на стварању нових знања, метода и система, те провођењу истраживачких пројеката.

Стручни сарадници су запослени са високим образовањем који директно учествују са истраживачима при извршавању истраживачко-развојних задатака.

Техничко особље су запослени који обављају технички дио истраживачко-развојног задатка, под надзором истраживача. Степен образовања је по правилу средњи, али може бити и виша и висока школа у зависности од стандардизације техничких задатака.

Руководеће особље су запослени који се већи дио радног времена баве управљачко-организацијским пословима; у супротном их треба разврстати у категорију „истраживачи“ или „стручни сарадници“.

Друго особље (помоћно) су запослени који обављају секретарске и друге административне послове, ако је њихов рад директно повезан са истраживачко-развојним пројектима. Ту се укључују под истим условима и руководиоци машина и уређаја и индустријски произвођачи и састављачи.

Еквивалент пуне запослености се израчунава за особе које раде краће од пуног радног времена на пословима истраживања и развоја. Запослени са пуним радним временом одговарају јединици еквивалента пуне запослености.

Укупни издаци за истраживање и развој, који обухватају сва финансијска средства потрошена за истраживање и развој, чине:

1) *текући издаци (трошкови)* који обухватају:

а) трошкове рада и трошкове накнада запосленима (брutto плате и накнаде брутто плата за све запослене у ИР дјелатности; друге накнаде запосленима у ИР, нпр. стипендије, награде и слично и остало.

б) остале текуће трошкове (материјалне трошкове на истраживачко-развојни рад – сировине, материјал, енергија; исплате на основу уговора о дјелу и ауторских уговора; дневнице, путне трошкове, репрезентацију и слично; и друге издатке).

2) *инвестициони издаци* који обухватају издатке за земљиште и грађевинске објекте; машине и опрему; патенте, лиценце, студије и пројекте; софтвер и хардвер (који подразумева укупне трошкове везане за набавку рачунара, уређаја, система, компонената и опреме, као и трошкове набавке или развијања софтвера за сопствене потребе); и остале издатке.

2 РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА

2.1 Корисници података статистичког истраживања

2.1.1 Кључни корисници података из статистичког истраживања

Подаци о истраживању и развоју за ниво Републике Српске достављају се Агенцији за статистику Босне и Херцеговине, која је надлежна за агрегирање података за ниво БиХ и извјештавање Статистичке канцеларије Европске Уније, Еуростат-а.

Кључни корисници података о истраживању и развоју су:

- јавни сектор (Министарство науке и технологије, општинске управе и друге институције јавне управе);
- пословни субјекти (друштва са ограниченом одговорношћу, акционарска друштва, адвокати и адвокатске коморе);
- наука, истраживање и образовање (високошколске установе, институти и истраживачки центри, удружења грађана);
- општа јавност (физичка лица);
- медији (РТВ куће, новинске агенције);
- страни корисници (EUROSTAT, WB, IMF, амбасаде страних држава).

2.1.2 Процјена корисничких потреба

Истраживањем о истраживању и развоју обезбеђују се годишњи подаци о броју организација које се баве истраживањем и развојем, запосленима и ангажованима на пословима истраживања и развоја, утрошеним финансијским средствима за истраживање и развој и резултатима научноистраживачког рада. Објављени подаци углавном задовољавају потребе корисника који их користе у сврху праћења истраживања и развоја у Републици Српској.

2.1.3 Мјерење перцепције и задовољства корисника

Републички завод за статистику је 2017. године провео [Анкету о задовољству корисника](#) и резултати су доступни на званичној интернет страници Завода. Не обавља се посебно мјерење задовољства корисника истраживањем о истраживању и развоју.

2.2 Комплетност података

2.2.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)

Стопа расположивих статистика је однос између расположивих статистика и статистика захтјеваних (прописаних) уредбама и регулативама (овдје се прије свега мисли на уредбе и регулативе Европске Комисије и осталих релевантних међународних организација).

Методологија за провођење истраживања је усклађена са међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у приручнику *Frascati Manual (The Measurement of Scientific and Technological Activities – Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Experimental Development – Frascati Manual, 2002 и 2007; издавач: OECD)*. Такође, истраживање се проводи према захтјевима који су дефинисани уредбом Европске Комисије о производњи и развоју статистике науке и технологије, број 995/2012. Претежни дио захтјева из уредбе је испоштован што се може видјети кроз табелу:

1. Листа статистика које се требају прикупити у складу са Регулативом Европске комисије о производњи и развоју статистике науке и технологије, број 995/2012

Назив	РЗС РС прикупља:
Број запослених на пословима Истраживања и развоја, изражено бројем физичких лица	
Без подјеле	ДА
Према занимању и полу	ДА
Према дјелатности (NACE)	НЕ
Према научној области и полу	ДА
Према региону (NUTS 2)	ДА
Према дјелатности (NACE) и полу	НЕ
Број истраживача, изражено бројем физичких лица	
Без подјела	ДА
Према полу	ДА
Према занимању и полу	ДА
Према дјелатности (NACE)	НЕ
Према научној области и полу	ДА
Према региону (NUTS 2)	ДА
Према старосној групи и полу	ДА
Према држављанству и полу	ДА
Број запослених на пословима Истраживања и развоја, изражено еквивалентом пуне	
Без подјела	ДА
Према занимању	ДА
Према образовању	ДА
Према дјелатности (NACE)	НЕ
Према научној области и полу	ДА
Према региону (NUTS 2)	ДА
Према величини одређеној бојем запослених	ДА
Број истраживача, изражено еквивалентом пуне запослености	
Без подјела	ДА
Према полу	ДА
Према образовању	ДА
Према дјелатности (NACE)	НЕ
Према научној области и полу	ДА
Према региону (NUTS 2)	ДА
Према региону (NUTS 2) и полу	ДА
Према величини одређеној бојем запослених	ДА
Издаци за истраживање и развој	
Без подјела	ДА
Према извору средстава	ДА
Према врсти истраживања	ДА
Према врсти трошкова	ДА
Према дјелатности (NACE)	НЕ

Према врсти производа	НЕ
Према величини одређеној бојем запослених	ДА
Према извору средстава и величини	ДА
Према научној области	ДА
Према друштвено-економским циљевима	ДА
Према региону (NUTS 2)	ДА

Стопа расположивих ESS статистика је 82,5% (33/40).

3 ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ

3.1 Узорачка грешка

3.1.1 Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1)

Истраживање се не проводи на бази узорка.

3.1.2 Активности за смањење узорачких грешака

Видјети тачку 3.1.1.

3.2 Неузорачке грешке

3.2.1 Неузорачке грешке - Грешке обухвата

Грешке обухвата могу настати јер је обухват један од највећих проблема овог истраживања. Истраживање се проводи у складу са методолошким препорукама Фраскати приручника према којима се требају обухватити све јединице за које се зна или се претпоставља да се баве истраживањем и развојем.

3.2.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)

Прекомјерни обухват је могућ јер су у обухват укључени сви пословни субјекти за које се зна или се претпоставља да се баве истраживањем и развојем, међутим, приликом обраде података посматрају се само они пословни субјекти који су се у посматраној години бавили истраживањем и развојем.

3.2.1.2 Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3)

У истраживању о истраживању и развоју не користе се јединице из више извора.

3.2.1.3 Грешка недовољног обухвата

Грешка недовољног обухвата може настати ако не обухватимо све извјештајне јединице које се баве истраживањем и развојем, обзиром на специфичност дефинисања обухвата овог истраживања.

3.2.1.4 Мјере за смањење грешака обухвата

Приликом дефинисања обухвата покушавамо утврдити све релевантне изворе података помоћу којих идентификујемо јединице које се баве истраживањем и развојем.

3.2.2 Неузорачке грешке - Грешке мјерења

3.2.2.1 Разлози за настанак грешака мјерења

На основу комуникације са извјештајним јединицама у фази достављања извјештаја и контроле утврђено је да су главни разлози настајања грешака:

- особа која испуњава упитник упутства површно прочита или их уопште не прочита,
- особа која испуњава упитник не разумије упутства,
- особа која испуњава упитник то уради површно и не попуни све потребне податке,
- упитник не попуњава увијек иста особа,
- извјештајне јединице немају одговарајућих евиденција о истраживању и развоју.

3.2.2.2 Мјере за смањење броја грешака мјерења

Како би се смањиле грешке мјерења потребно је да се извјештајне јединице што боље упознају са методологијом истраживања како како би што тачније испуниле упитник. Методологија за провођење истраживања је усклађена са међународним стандардима које је поставио OECD и објавио у приручнику *Frascati Manual*. Такође, потребно је поједноставити сам упитник и дати што јаснија упутства за његово попуњавање.

Грешке мјерења покушавамо смањити и навођењем контакта особе која води истраживање путем којег извјештајне јединице могу добити сва потребна објашњења за попуњавање упитника.

3.2.3 Неузорачке грешке - Грешке неодговора

3.2.3.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4)

Као неодговор сматрају се све јединице посматрања за које нису прикупљени подаци без обзира на разлог неодговора. У 2017. години, стопа неодговора извјештајних јединица за све секторе износила је 18,6%.

3.2.3.2 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5)

Што се тиче стопе неодзива/неодговора варијабле можемо је посматрати према кључним варијаблама. Код обраде података је било наведено да се сви упитници морају у потпуности испунити. Уколико се утврди да извјештајна јединица није одговорила на сва питања, контактира се телефоном како би се добили потребни подаци. У 2017. години није било неодговора варијабле.

3.2.3.3 Поступци у случају неодговора

У случају неодзива/неодговора извјештајним јединицама након предвиђеног рока шаљу се писмене опомене и јединица се контактира телефонским путем.

У случају неодзива/неодговора варијабле извјештајна јединица се контактира телефоном како би се добили потребни подаци.

3.2.3.4 Поступци за смањење стопе неодговора

Како би се смањила стопа неодговора упитник се покушава што више поједноставити за оне извјештајне јединице које се не баве истраживањем и развојем. Што се тиче извјештајних јединица које

се баве истраживањем и развојем, покушава се што више појаснити шта се појединим питањима од њих тражи.

3.2.4 Ревизије

3.2.4.1 Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6)

Није планирана и није спроведена ревизија.

3.2.5 Импутација

3.2.5.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7)

Импутирање података се врши за оне варијабле за које нам то преостали подаци дозвољавају. Тренутно се не води аутоматско евидентирање, тако да не располажемо са стопом импутираних података.

4 ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА

4.1 Правовременост објављивања

Правовременост објављивања података представља интервал између посматраног периода на који се податак односи и датума објављивања.

4.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)

У случају статистичког истраживања о истраживању и развоју ради се о 319 дана од дана завршетка референтне године.

Правовременост првих резултата

Референтно раздобље	2017
Датум објаве	15.11.2018.
Број дана од краја референтног периода до датума објављивања	T+319

4.1.2 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)

Први резултати су уједно и коначни подаци.

4.2 Тачност објављивања

Тачност објављивања података представља интервал између стварног и планираног датума објављивања података, који је одређен Календаром публикавања.

4.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3)

Није било одступања између најављеног датума у годишњем календару публикавања и стварног датума објаве. Тачност објављивања података износи T+0, односно стопа тачности објављивања је 100%.

4.3 Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правремености и тачности
Није било кашњења у објави података.

5 УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ

5.1 Усклађеност

5.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (СН1)

Није примјењиво, не користи се више различитих извора података.

5.1.2 Разлози за већа одступања

Није примјењиво.

5.2 Упоредивост

5.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (СС1)

Рачунање овог индикатора није примјењиво код статистичког истраживања о истраживању и развоју.

5.2.2 Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (СС2)

Подаци о истраживању и развоју у Републици Српској се прикупљају од 2009. године, а први резултати су објављени у 2010. години, од када се редовно објављују у годишњој динамици.

5.2.3 Прекиди у временским серијама

Није било прекида у серијама Истраживања и развоја за РС од почетка прикупљања податка (2009. године).

5.3 Географска упоредивост

5.3.1 Упоредивост с осталим чланицама Европског статистичког система

Завод за статистику Републике Српске прикупља податке о истраживању и развоју као већина европских држава. Истраживање о истраживању и развоју је усклађено са регулативном Европске Уније, број 995/2012, о примјени одлуке Одлуке број 1608/2003 Европског парламента и Вијећа о производњи и развоју статистичких података у области Науке и технологије, број 995/2012, и у складу са јединственом методологијом Фраскати приручника која обезбјеђује упоредивост података са другим државама.

6 ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ

6.1 Саопштења у којима се објављују подаци

Коначни подаци о истраживању и развоју објављују се на интернет страници Завода www.rzs.rs.ba и у штампаној верзији годишњег саопштења „Истраживање и развој“. У саопштењу су приказани подаци о запосленима и ангажованима на пословима истраживања и развоја, бруто домаћим издацима за истраживање и развој, изворима утрошених средстава за истраживање и развој, средствима за истраживање и развој према друштвено – економским циљевима, броју истраживачко – развојних радова и јединицама које се баве истраживањем и развојем.

6.2 Публикације у којима се објављују подаци

Подаци о истраживању и развоју објављују се у сљедећим публикацијама:

- [Годишње саопштење „Истраживање и развој“](#) – коначни резултати;
- [Статистички годишњак](#) – коначни резултати;
- [Ово је Република Српска](#) – коначни резултати.
-

6.3 Онлајн база података

Онлајн база података о истраживању и развоју није доступна корисницима.

6.4 Приступ микроподацима

Микроподаци нису доступни.

6.5 Доступност методолошке документације

На званичној интернет страници Завода, у дијелу који се односи на статистику науке, технологије и иновација, за ово истраживање су доступни [основни појмови и дефиниције](#) као и [Методологија](#). Поред тога, у краћем облику, метаподаци су доступни и у оквиру штампаних и електронских публикација – Статистички годишњак и саопштење Истраживање и развој.

6.6 Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата

Подаци су јасно приказани.

6.7 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (AC1)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова података о истраживању и развоју.

6.8 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (AC2)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова метаподатака о истраживању и развоју.

6.9 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (AC3)

Укупан број препоручених ESMS v.2.0 метадата елемената је 60. Број расположивих метадата елемената за статистику истраживања и развоја је 59.

Стопа комплетности мета података (ESMS v.2.0) за ово истраживање износи 98,0 % (59/60x100).

7 ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА

7.1 Трошкови провођења статистичког истраживања

Нису расположиви подаци о трошковима Републичког завода за статистику за реализацију статистичких активности у оквиру статистичког истраживања о истраживању и развоју.

7.2 Оптерећеност давалаца података

Нису расположиви подаци о оптерећењу и трошковима извјештајних јединица.

7.3 Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјера коју треба предузети у циљу смањења трошкова и оптерећености извјештајних јединица јесте коришћење административних извора података.

8 ПОВЈЕРЉИВОСТ

8.1 Повјерљивост - политика

Подаци који се прикупљају за потребе статистичког истраживања о истраживању и развоју подлијежу законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

Повјерљивост података и заштита личних података регулисане су Законом о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр.49/06).“

8.2 Повјерљивост – поступање са подацима

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. до 29. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03). Завод информиса све извјештајне јединице о томе да ће се прикупљени подаци користити само у статистичке сврхе а повјерљиви подаци, у смислу овог Закона, остају повјерљиви подаци.

Подаци који су прикупљени, обрађени и похрањени сматрају се повјерљивим ако је путем тих података могуће, непосредно или посредно, идентификовати извјештајне јединице, чиме се откривају појединачни подаци.

Статистички подаци се не смију достављати корисницима уколико садрже или откривају повјерљиве податке. Повјерљивим подацима се сматрају подаци за извјештајну јединицу или групу која се састоји од најмање три извјештајне јединице, гдјеудио једне јединице у групи прелази 85%.

Приликом прикупљања, обраде и доставе података, Завод и овлаштени органи и организације предузимају све мјере организационе, регулаторне, административне и техничке природе које су потребне да се заштите повјерљивост података и онемогући недозвољени приступ, објављивање и кориштење података.

Лица која приликом обављања својих послова могу имати приступ повјерљивим подацима, морају се придржавати одредби овог Закона и након што престану обављати своје функције.

9 СТАТИСТИЧКА ОБРАДА

9.1 Извор података

Извор података за истраживање о истраживању и развоју су пословни субјекти у Републици Српској који обављају дјелатност истраживања и развоја.

9.2 Учесталост прикупљања података

Подаци о истраживању и развоју прикупљају се у годишњој периодици.

9.3 Прикупљање података

Подаци о истраживању и развоју прикупљају се путем упитника *Годишњи извјештај о истраживању и развоју за пословни сектор* (образац ИР-1), *Годишњи извјештај о истраживању и развоју за високо образовање* (образац ИР-2) и *Годишњи извјештај о истраживању и развоју за сектор непрофитних организација и државни сектор* (образац ИР-3), који се почетком јуна, поштанским путем, шаље извјештајним јединицама. Извјештајне јединице су дужне попуњене упитнике вратити у предвиђеном року.

9.4 Валидација података

Попуњене упитнике о истраживању и развоју извјештајне јединице треба да пошаљу у предвиђеном року. Јединице које су то учиниле евидентирамо у адресар, на основу којег се утврђује које јединице нису доставиле упитнике у року. Тим јединицама се шаљу писмене опомене (ургенције) да доставе извјештаје. Извјештајне јединице се, након што не доставе извјештаје послје прве опомене, контактирају телефоном.

Прије уноса података у базу, врши се контрола достављених извјештаја. За податке које недостају, извјештајне јединице се контактирају телефонским путем. Након контроле извјештаја, врши се њихов унос у програм за унос и контролу података. Такође, уколико се подаци које је извјештајна јединица доставила у већој мјери разликују од прошлогодишњих, извјештајна јединица се контактира како би се извршила провјера тачности података.

Након завршеног уноса података, врши се израда табела и анализа резултата. Резултати се анализирају за сваки сектор посебно и упоређују са подацима из претходних година, како би се уочиле могуће грешке у извјештавању или уносу и обради података.

9.5 Компилација података

У случају неодговора за комплетан извјештај или само за поједина питања, као и у случају одступања, недоследности и грешака које није могуће исправити кроз поновни контакт са извјештајном јединицом, врши се импутирање података на основу доступних података за јединицу посматрања из претходне године.

9.6 Прилагођавања

9.6.1 Сезонско прилагођавање

Подаци о статистичком истраживању о истраживању и развоју нису предмет сезонског прилагођавања.